

OBSAH

PŘEDMLUVA	17
1. ČÁST: OBECNÁ ČÁST	19
KAPITOLA I.	
POJEM, PŘEDMĚT A VÝZNAM KRIMINOLOGIE	21
<i>(Jiří Jelínek)</i>	
1.1 Pojem, předmět a základní znaky kriminologie jako vědního oboru	21
1.2 Základní funkce kriminologie	25
1.3 Místo kriminologie v systému vědních oborů	28
KAPITOLA II.	
ZÁKLADNÍ KRIMINOLOGICKÉ TEORIE A KRIMINOLOGICKÉ ŠKOLY	35
<i>(Jiří Jelínek, podkapitola 2.10 ve spoluautorství s Annou Brandtner)</i>	
2.1 Obecná východiska: Kriminologická teorie, kriminologická koncepce, kriminologická škola	35
2.2 Klasická kriminologická škola	38
2.3 Pozitivistická škola	51
2.3.1 Pozitivistická škola – všeobecná charakteristika	51
2.3.2 Biologický směr v kriminologii	55
2.3.3 Psychologický směr v kriminologii	66
2.3.4 Sociálně psychologický a sociologický směr v kriminologii	73
2.3.5 Chicagská kriminologická škola	86
2.3.5.1 Prostředí a kriminalita	86
2.3.5.2 Chicagská kriminologická škola, pojem, představitelé, význam	88
2.3.6 Teorie diferenciální asociace Edwina Sutherlanda	96
2.4 Radikální a kritická kriminologie	102
2.4.1 Úvod	102

2.4.2	<i>Kořeny kritické a radikální kriminologie</i> (Karl Marx, William Bonger, Georg Vold)	104
2.4.3	<i>Americký radikalismus</i> (William Chabliss, Richard Quinney, Austin Turk)	111
2.4.4	<i>Nová (kritická) kriminologie</i>	115
2.5	Neoklasické kriminologické teorie	118
2.5.1	<i>Teorie racionální volby</i>	119
2.5.2	<i>Teorie běžných činností</i> <i>Teorie běžných činností</i> (teorie rutinní aktivity)	122
2.6	Všeobecná teorie kriminality (Gottfredsonova a Hirschiho všeobecná teorie kriminality)	126
2.7	Teorie konfliktu kultur	130
2.8	Etiketizační teorie kriminality	131
2.9	Mnohafaktorové teorie	139
2.10	Feministická kriminologie (feministický pohled na kriminalitu)	142
2.10.1	<i>Pojem feministická kriminologie</i>	142
2.10.2	<i>Kritická kriminologie a radikální feminismus</i>	146
2.10.3	<i>Současné směry feministické kriminologie</i>	147
2.10.3.1	<i>Kathleen Daly a typologie pachatelek</i>	147
2.10.3.2	<i>Směry feministické kriminologie</i> <i>ve 21. století</i>	149

KAPITOLA III.

PACHATELÉ KRIMINALITY

(Jana Tlapák Navrátilová)

3.1	Pojem pachatele kriminality	153
3.2	Osobnost pachatele	154
3.3	Typologie pachatelů	155
3.3.1	<i>Biologické teorie a typologie pachatelů</i>	156
3.3.2	<i>Typologie vycházející ze psychologických aspektů</i>	158
3.3.3	<i>Typologie vycházející ze sociologických aspektů</i>	160
3.4	Výzkumy pachatelů trestných činů v ČR	160
3.5	Analýza pachatelů kriminality	161
3.5.1	<i>Žena jako pachatelka</i>	162
3.5.2	<i>Pachatelé podle věku</i>	163

KAPITOLA IV.

OBĚTI KRIMINALITY	169
<i>(Marcela Tittlová)</i>	

4.1 Pojem, vznik, vývoj a obsah viktimologie	169
4.2 Viktimologické typologie obětí	186
4.3 Viktimologické výzkumy	187
4.4 Viktimologická prevence	188
4.5 Pomoc obětem kriminality	190

KAPITOLA V.

TRESTNÍ REPRESE A PENOLOGIE	193
<i>(Jana Tlapák Navrátilová)</i>	

5.1 Úvodem	193
5.2 Penologie	194
5.3 Trestní represe	195
5.3.1 Kriminalizace jednání	196
5.4 Trestání a jeho účel	198
5.4.1 Teorie účelu trestání	198
5.4.2 Zásady trestání	200
5.4.3 Účel trestů a trestání	202
5.4.4 Spravedlnost	203
5.5 Recidiva	203
5.5.1 Recidiva při ukládání trestu	205
5.6 Alternativní tresty	206
5.6.1 Pojem alternativních trestů	206
5.6.2 Vývoj alternativních trestů v České republice	208
5.6.3 Probační a mediační služba	209
5.6.4 Trest obecně prospěšných prací	210
5.6.5 Trest domácího vězení	212
5.6.6 Peněžité trest	214
5.6.7 Ostatní alternativní tresty	215
5.7 Závěr	216

KAPITOLA VI.	
KRIMINOLOGICKÉ UKAZATELE KRIMINALITY (STAV, ÚROVEŇ, STRUKTURA, OBJASNĚNOST A DYNAMIKA KRIMINALITY)	219
<i>(Peter Polák)</i>	
6.1 Pojem kriminologické ukazatele kriminality	219
6.2 Stav kriminality	219
6.3 Úroveň (intenzita) kriminality	221
6.4 Struktura kriminality	224
6.5 Objasněnost kriminality	227
6.6 Dynamika kriminality	229
6.7 Latentní kriminalita, registrovaná kriminalita, skutečná kriminalita a jiné související pojmy	231
6.8 Prameny informací o kriminalitě	234
KAPITOLA VII.	
KRIMINOLOGICKÝ VÝZKUM	241
<i>(Peter Polák)</i>	
7.1 Základní metodologická východiska vědeckého výzkumu, jako formy vědeckého poznání	241
7.2 Kriminologický výzkum a jeho složky (formy)	241
7.3 Pojem kriminologického výzkumu, jeho cíle a pojmy s ním související	242
7.4 Etapy kriminologického výzkumu	243
7.5 Druhy kriminologického výzkumu	244
7.5.1 Druhy analytického výzkumu	244
7.5.2 Druhy zjišťovacích výzkumných technik	246
7.6 Dokumentace a publikace výsledků kriminologického výzkumu	248
KAPITOLA VIII.	
KRIMINOLOGICKÉ PROGNÓZOVÁNÍ	249
<i>(Peter Polák)</i>	
8.1 Pojem a cíle kriminologického prognózování	249
8.2 Systematizace (klasifikace) kriminologických prognóz	250
8.3 Metodologie kriminologických prognóz	252
8.4 Ověřování kriminologických prognóz	255

8.5	Míra přesnosti kriminologických prognóz	257
8.6	Formy interpretace kriminologických prognóz	258
KAPITOLA IX.		
KONTROLA KRIMINALITY. PREVENCE KRIMINALITY		263
<i>(Jiří Mulák)</i>		
9.1	Úvodem	263
9.2	Trestní represe v kontrole kriminality	266
9.3	Prevence v kontrole kriminality	271
9.3.1	<i>Klasifikace prevence kriminality</i>	<i>273</i>
9.3.2	<i>Prevence kriminality dle cílových objektů (sociální, situační a viktimologická)</i>	<i>274</i>
9.3.3	<i>Prevence kriminality podle stadia vývoje kriminálního problému (primární, sekundární a terciální prevence)</i>	<i>285</i>
9.4	Mezinárodní organizace a zakotvení prevence kriminality	286
9.5	Prevence kriminality v ČR	288
2. ČÁST: ZVLÁŠTNÍ ČÁST		293
KAPITOLA X.		
NÁSILNÁ KRIMINALITA		295
<i>(Marcela Tittlová)</i>		
10.1	Pojetí a obecná charakteristika násilné kriminality	295
10.2	Fenomenologie násilné kriminality	299
10.3	Etiologie násilné kriminality	300
10.4	Pachatelé násilné kriminality	304
10.5	Prevence násilné kriminality	306
KAPITOLA XI.		
DOMÁCÍ NÁSILÍ JAKO DRUH KRIMINALITY		309
<i>(Marcela Tittlová)</i>		
11.1	K pojmu domácího násilí	309
11.2	Znaky domácího násilí	312
11.3	Subjekty domácího násilí	313
11.4	Fenomenologické podoby domácího násilí	314

11.5 Etiologie domácího násilí	325
11.6 Možnosti prevence domácího násilí	327
KAPITOLA XII.	
MRAVNOSTNÍ KRIMINALITA	329
<i>(Dalibor Šelleng)</i>	
12.1 Úvodem	329
12.2 Znásilnění	333
12.2.1 Pachatelé.....	334
12.2.2 Etiologie.....	336
12.2.3 Oběti znásilnění.....	339
12.3 Mravnostní kriminalita páchaná na dětech	341
12.3.1 Pachatelé.....	343
12.3.2 Oběti	345
12.3.3 Komerční sexuální zneužití dítěte.....	347
12.3.4 Prevence a kontrola	349
12.4 Prostituce	350
KAPITOLA XIII.	
MAJETKOVÁ KRIMINALITA	353
<i>(Marcela Tittlová)</i>	
13.1 Pojetí a obecná charakteristika majetkové kriminality	353
13.2 Fenomenologie majetkové kriminality	356
13.2.1 Krádež v kriminologické charakteristice	359
13.3 Pachatelé a oběti majetkové kriminality	363
13.4 Etiologie majetkové kriminality	367
13.5 Prevence majetkové kriminality	372
KAPITOLA XIV.	
HOSPODÁŘSKÁ KRIMINALITA	375
<i>(Vladimír Pelc)</i>	
14.1 Pojem hospodářské kriminality, její význam a základní charakteristiky	375
14.2 Typologie pachatelů hospodářské kriminality	380
14.3 Kriminogenní faktory hospodářské trestné činnosti	383
14.4 Postih a prevence hospodářské kriminality	385

KAPITOLA XV.

KORUPCE	391
<i>(Ingrid Galovcová)</i>	
15.1 Úvod do problematiky a pojmové vymezení korupce	391
15.1.1 <i>Korupce a korupční kriminalita</i>	391
15.1.2 <i>Pojem korupce</i>	392
15.2 Formy korupce	395
15.2.1 <i>Malá a velká korupce</i>	395
15.2.2 <i>Aktivní a pasivní korupce</i>	396
15.2.3 <i>Další klasifikace korupce</i>	397
15.3 Vnímání korupce	399
15.4 Vybraná specifika korupční kriminality	401
15.4.1 <i>Pachatelé korupční kriminality</i>	402
15.4.2 <i>Oběť korupční kriminality</i>	403
15.4.3 <i>Specifika korupčního vztahu a jejich vliv na odhalování a dokazování korupce</i>	404
15.5 Prevence korupční kriminality	406
15.5.1 <i>Mimotrestní nástroje prevence korupční kriminality</i>	407
15.5.2 <i>Trestněprávní reakce jako nástroj prevence korupce</i>	410

KAPITOLA XVI.

DROGOVÁ KRIMINALITA	413
<i>(Dalibor Šelleng)</i>	
16.1 Úvodem	413
16.2 Droga jako omamná a psychotropní látka	415
16.3 Etiologie drogové kriminality	418
16.4 Fenomenologie drogové kriminality – obecně	420
16.5 Drogová kriminalita v České republice	421
16.6 Kontrola a prevence drogové kriminality	426

KAPITOLA XVII.

ORGANIZOVANÁ KRIMINALITA	431
<i>(Katarína Tejnská)</i>	
17.1 Organizovaná kriminalita jako předmět zkoumání	431
17.1.1 <i>Organizovaná kriminalita jako definiční problém</i>	433
17.1.2 <i>Definice organizované kriminality</i>	434
17.2 Charakteristika organizované kriminality	439

17.3	Vztah organizovaného zločinu k jiným formám kriminality	444
17.3.1	<i>Organizovaná kriminalita a skupinová trestná činnost.....</i>	444
17.3.2	<i>Organizovaná kriminalita a terorismus</i>	445
17.3.3	<i>Organizovaná kriminalita a kriminalita bílých límečků</i>	445
17.4	Činnost organizovaných zločineckých skupin	446
17.5	Kontrola organizované kriminality	448
17.5.1	<i>Právní nástroje boje s organizovaným zločinem</i>	448
17.5.2	<i>Institucionální nástroje boje s organizovaným zločinem</i>	451
17.5.3	<i>Politické nástroje boje s organizovaným zločinem</i>	452
17.6	Prevence organizované kriminality	453

KAPITOLA XVIII.

TERORISMUS

(*Jiří Jelínek*)

18.1	Úvodem	455
18.2	Vymezení pojmu terorismu	460
18.3	Terorismus a trestní legislativa	466
18.4	Terorismus a organizovaná kriminalita	469
18.5	Terorismus a tzv. zahraniční bojovníci	473

KAPITOLA XIX.

KYBERKRIMINALITA

(*Jiří Krupička*)

19.1	Úvod do problematiky, pojem, podstata a členění kyberkriminality	477
19.1.1	<i>Pojem a podstata kyberkriminality</i>	478
19.1.2	<i>Kategorizace kyberkriminality</i>	480
19.2	Specifika kyberkriminality	480
19.2.1	<i>Důvody rozmachu kyberkriminality</i>	480
19.2.2	<i>Důvody vysoké latence kyberzločinu</i>	482
19.2.3	<i>Pachatelé a oběti</i>	483
19.3	Jednotlivé typy útoků	486
19.3.1	<i>Hacking</i>	486

19.3.2	<i>Phishing</i>	489
19.3.3	<i>Nigerijské listy</i>	490
19.3.4	<i>Skimming a zneužívání platebních karet</i>	491
19.3.5	<i>Porušování autorských práv a práv souvisejících v kyberprostoru</i>	492
19.3.6	<i>Šíření nezákonného obsahu</i>	494
19.3.7	<i>Kybergrooming</i>	494
19.3.8	<i>Kyberšikana a kyberstalking</i>	495
19.3.9	<i>Jiné kyberútoky</i>	495
19.4	<i>Prevalence kyberkriminality v ČR</i>	496
19.5	<i>Potírání a prevence kyberkriminality</i>	499
19.5.1	<i>Regulace kyberkriminality</i>	499
19.5.2	<i>Prevence kyberkriminality</i>	501

KAPITOLA XX.

HATE CRIMES A EXTREMISMUS 503

(Marek Dvořák)

20.1	<i>Hate crimes</i>	503
20.1.1	<i>Úvodem</i>	503
20.1.2	<i>Historický vývoj</i>	505
20.1.3	<i>Vymezení konceptu hate crimes</i>	508
20.1.4	<i>Kritika konceptu hate crimes</i>	510
20.2	<i>Extremismus</i>	511
20.2.1	<i>Úvodem</i>	511
20.2.2	<i>Vymezení extremismu a jeho vztah ke konceptu hate crimes</i>	513
20.2.3	<i>Členění extremismu</i>	516
20.2.4	<i>Extremismus a projevy předsudečné nenávisti na území České republiky</i>	529

KAPITOLA XXI.

KRIMINALITA „BÍLÝCH LÍMEČKŮ“ 543

(Jiří Jelínek)

KAPITOLA XXII.	
KORPORÁTNÍ KRIMINALITA	559
<i>(Katarína Tejnská)</i>	
22.1 Korporátní kriminalita jako předmět zkoumání	559
22.2 Charakteristika korporátní kriminality	560
22.3 Kriminogenní faktory ovlivňující korporátní kriminalitu	562
22.3.1 Kriminogenní faktory na úrovni trhu	562
22.3.2 Kriminogenní faktory na úrovni právnické osoby	563
22.3.3 Kriminogenní faktory na úrovni individuálního pachatele – fyzické osoby	565
22.4 Kontrola korporátní kriminality. Prevence korporátní kriminality	567
22.4.1 Trestní odpovědnost právnických osob	568
22.4.2 Trestní odpovědnost právnických osob v české aplikační praxi	569
22.4.3 Prevence korporátní kriminality	571
 KAPITOLA XXIII.	
KRIMINOLOGICKÉ ASPEKTY TRESTNÍ ODPOVĚDNOSTI MLADISTVÝCH	575
<i>(Ingrid Galovcová)</i>	
23.1 Specifika trestní odpovědnosti mladistvých	575
23.2 Prevalence kriminality mladistvých	576
23.3 Kriminogenní faktory delikvence mladistvých.....	579
23.3.1 Rodinné zázemí	580
23.3.2 Škola	580
23.3.3 Volnočasové aktivity	581
23.4 Prevence kriminality mladistvých	582
23.4.1 Primární prevence	583
23.4.2 Sekundární prevence	583
23.4.3 Terciální prevence	586
 BIBLIOGRAFIE	589
CONTENTS	613
O AUTORECH	623
ABOUT AUTHORS	625
VĚCNÝ REJSTŘÍK	627